

Lituanistinio ugdymo forumas Londone: kokios mokyklos norėtų patys mokiniai ir kaip juos pritraukti?

Kovo 16 d. Londone įvyko penktasis Lituanistinio ugdymo forumas. Jame buvo aptartos lituanistinių mokyklų aktualijos, tarp jų - naujų metodų ir įrankių poreikis norint mokyklas padaryti patrauklesnes ir paskatinti mokinių, ypač paauglių, motyvaciją mokytis lietuvių kalbos.

Ana Vengrovskaja

Pasaulioietuvis.lt

Pirmą kartą vyko užsienyje

Lituanistinio ugdymo forumas šiemet minėjo pirmąjį jubiliejų – jis rengiamas jau penktus metus. Iki šiol renginys vyko Lietuvoje gyvai ir nuotoliniu būdu, o šiemet pirmą kartą persikėlė į užsienį – 55 lituanistines mokyklas turinčią Jungtinę Karalystę (JK).

Viena forumo organizatorių, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo komisijos pirmininkė, JK lietuvių bendruomenės vadovė ir Londono lituanistinio darželio-mokyklos „Obelėlė“ įkūrėja Alviya Černiauskaitė pastebi, kad renginiui persikėlus į užsienį stipriai išaugo auditorijos aktyvumas – daug lituanistinių mokyklų atstovų pirmą kartą forume dalyvavo gyvai, tad pasinaudojo proga išreikšti savo nuomonę

ir užduoti rūpimus klausimus.

„Didelė auditorija labai padėjo forumui būti tokia gyvam. Iš auditorijos gavome aktyvų atgalinį ryšį – ir klausimų forumo metu, ir daug diskusijų per pertraukas. Anksčiau dauguma žmonių jungdavosi nuotoliniu būdu, o dabar, kadangi esame JK ir čia daug lituanistinių mokyklų, turėjome pilną salę ir žmonės savo išvalgomis, komentarais labai prisidėjo prie forumo programos. Vaikų įvedimas ir kalbėjimas apie mokyklą visiems labai įsiminė, mokyklų atstovai asmeniškai klausinėjo per forumą kalbėjusius jaunuolius ir kvietėsi pas save į mokyklas ir susitikimus su mokyklos tėveliais,“ – forumui pasibaigus sakė A. Černiauskaitė.

A. Černiauskaitė (pirma iš dešinės) moderavo pokalbį su Londono debatų klubo nariais | Martophotography nuotr.

Pasak pašnekovės, matant renginio sėkmę užsienyje, jį organizuojanti darbo grupė mąsto forumą rengti pakaitomis Lietuvoje ir už jos ribų.

„Vis tik vienas iš forumo tikslų yra viešinti lituanistinį švietimą Lietuvoje. Kad nebūtų atotrūkio, forumas neturėtų išvažiuoti visam laikui į užsienį. Norėtusi, kad ir Lietuvoje žmonės įsitrauktų į lituanistinį švietimą, apie tai kalbėtų ir tą mintį skleistų. Galbūt ateityje forumai galėtų vykti ne tik didmiesčiuose, bet ir regionuose. Vietiniams mokytojams, ypač tiems, kurie moko ukrainiečius lietuvių kalbos kaip ne pirmos kalbos, tai tikrai bus aktualu ir auditorija turėtų susirinkti“, – apie ateities planus kalbėjo PLB Švietimo komisijos pirmininkė.

Lituanistinio forumo įrašas:

D. Nausėdienė kvietė remtis išeivijos patirtimi

Forumą atidarė jo globėjos Dianos Nausėdienės video sveikinimas. Kreipdamasi į susirinkusiuosius, pirmoji ponia džiaugėsi, kad Lietuvos valstybė ir pasaulio lietuvių bendruomenė susitelkė ir nuosekliai tobulėja dirbdami lituanistinio švietimo labui.

Forumo globėja atkreipė dėmesį, kad buvusi Vyriausybė skyrė daug lėšų viešinimo kampanijai, tačiau abejojo, ar buvo pakankamai investuojama į lituanistinių mokyklų tinklo plėtrą ir jaunimą pritraukiančių e. pasaulio priemonių kūrimą.

„Buvo sukurta gausybė viešų pranešimų, pasiekusių milijonines auditorijas, skatinusių įsilieti į lituanistinį švietimą. Bet ar šios pastangos buvo pastiprintos būtinu paramos paketu. Pavyzdžiui, ar buvo lygiagrečiai investuojama į lituanistinių mokyklų tinklo plėtrą, į smagias virtualias lituanistinio e. pasaulio priemones, per keletą minučių sudominančias ir įtraukiančias XXI a. vaiką į lituanistinio švietimo ir mokyklų tinklo orbitą? Ar buvo parengtos priemonės, prikaustančios šiuolaikinio paauglio dėmesį ir neišvengiamai žingsnis po žingsnio įtraukiančios jį į originalų, unikalų, patrauklų lituanistinį e. pasaulį?“ – klausė pirmoji ponia.

D. Nausėdienė video įrašų sveikina forumo dalyvius | Martophotography nuotr.

Lituanistinio švietimo užsienyje globėja D. Nausėdienė kvestionavo dabartinę finansavimo tvarką, kai didėjant lėšas gaunančių lituanistinių mokyklų skaičiui, kasmet jos turi dalintis beveik tą pačią pinigų sumą dėl taikomų finansavimo lubų.

„Jei 2026 m. visos 260 lituanistinių mokyklų atitiktų Vyriausybės keliamus reikalavimus ir kreiptųsi dėl finansavimo, išlikus esamoms finansavimo luboms, reali valstybės parama sumažėtų dar ženkliau, dvigubai“, – sakė D. Nausėdienė.

Viešinant lituanistinį švietimą pirmoji ponė skatino remtis plačia išeivijos patirtimi.

„Remkimės mūsų išeivija, jei norime būti išgirsti įvairiuose kontinentuose. Remkimės pedagogine, metodine diasporos patirtimi ir istorine išmintimi, kad lituanistinės mokyklos taptų patrauklesnės. Remkimės jaunaisiais profesionalais, pažangiomis šiuolaikinėmis visuomenės idėjomis, pažangiausiais technologijų sprendimais, kad lietuviškų mokyklų plėtra taptų gyvybingesnė“, – ragino D. Nausėdienė.

Visą pirmosios ponės pranešimą skaitykite [čia](#).

Svarbus iššūkis - rasti būdų sudominti paauglius

Pagrindinėje forumo dalyje Lituanistinių mokyklų asociacijos vadovei ir Airijoje įkurtos lituanistinės mokyklos „Gintarėlis“ įkūrėjai Donatai Simonaitienei auditorijos paklausus, kokius pokyčius jie norėtų matyti lituanistinėse švietimo įstaigose, įvairių mokyklų atstovai paminėjo sunkumus pritraukti ir sudominti paauglius.

„Kaip galime įgalinti mūsų vaikus ir mokyklą padaryti patrauklesnę? Ypač kai laikas yra labai svarbus. Mes per labai trumpą laiko tarpą turime įdiegti labai daug informacijos. O mūsų mokiniai ir taip jau gyvena tokiame plačiame informaciniame lauke, kad tikrai reikia ieškoti įvairiausių metodų ir būdų“, – pažymėjo D. Simonaitienė.

Forumo dalyviai | Martophotography nuotr.

„Per pastaruosius metus padarėme didelę pažangą. Ko dar trūksta – tai kaip tuos mūsų paauglius išlaikyti. Mes pradedame nuo mažiukų, kurie ateina pažaisti ir draugų susirasti, bet tada ateina paauglystė. Kai kuriuos jaunuolius bandome

pritraukti siūlydami mokyti mažiukus, kad būtų pagalbininkai, bet ir jie patys nori mokytis, o mes nebeturime ko jiems pasiūlyti“, – nuogąstavo Oksfordo lietuvių mokyklėlės vadovė Irma Banytė-Kelly.

Lituanistinių mokyklų mokytojai taip pat minėjo lietuvių kalbos mokymuisi skirtą e. priemonių stoką.

Kokios mokyklos nori patys mokiniai?

Didelis dėmesys forume buvo skirtas lituanistinių mokyklų mokinių diskusijai. Visi keturi joje dalyvavę jaunuoliai turėjo skirtingas lietuvių kalbos mokymosi patirtis. Londono debatų klube šiuo metu kalbą lavinantys lietuviai sutarė, kad lietuvių kalbos mokymasis padėjo formuoti jų tapatybei ir yra būtinas norint išlaikyti ryšį su artimiausiais giminaičiais. Forume pasisakę jaunuoliai mano, kad mokykloje turėtų būti mokama ne tik kalbos, bet ir įvairių kitų gyvenime reikalingų įgūdžių, švietimo įstaigą baigiantis mokinys turėtų gauti tai patvirtinanti atestatą ar kitokią apdovanojimą.

„Man norisi sustiprinti bendravimą. Tai gali būti klasės užsiėmimai, teatras, kad vaikai perpasakotų kažką savo žodžiais, ne vien tik rašytų ir skaitytų, papildomi būreliai. Kad po mokyklos valandų mokiniai galėtų eiti į būrelius – sporto, technologijų ar žaisti stalo žaidimus, kur visi lietuviškai kalbėtų, kur bendravimas reikalingas. Tuo paskatintume, sustiprintume bendravimą ir sukurtume įprotį kalbėti lietuviškai.

Jei sugebėsime sukurti įprotį, jie ir išėję iš mokyklos kalbės lietuviškai ir net nesupras, kad šia kalba kalba, tai taps natūralus veiksmas. Tai duotų motyvacijos eiti į mokyklą. Vaikams sukurtume socialinę bendruomenę, jie išmoktų kalbėti su naujais žmonėmis ir nebijotų nuvykę į Lietuvą pradėti pokalbį“, – sakė nuo kūdikystės JK gyvenantis Adrijus Kvedaravičius.

Londono debatų klubo nariai papasakojo, kokios jie norėtų lituanistinės mokyklos | Martophotography nuotr.

Kitas Londono debatų klubo narys Eridas Lekavičius pageidavo, kad būtų pakeista namų darbų skyrimo sistema ir visi mokiniai galėtų būti aktyviais lituanistinio mokymosi proceso dalyviais. Virtualiai ir mokykloje Lietuvoje mokėsis jaunuolis pastebėjo, kad dvikalbius vaikus auginantiesiems tėvams taip pat reikia skatinimo.

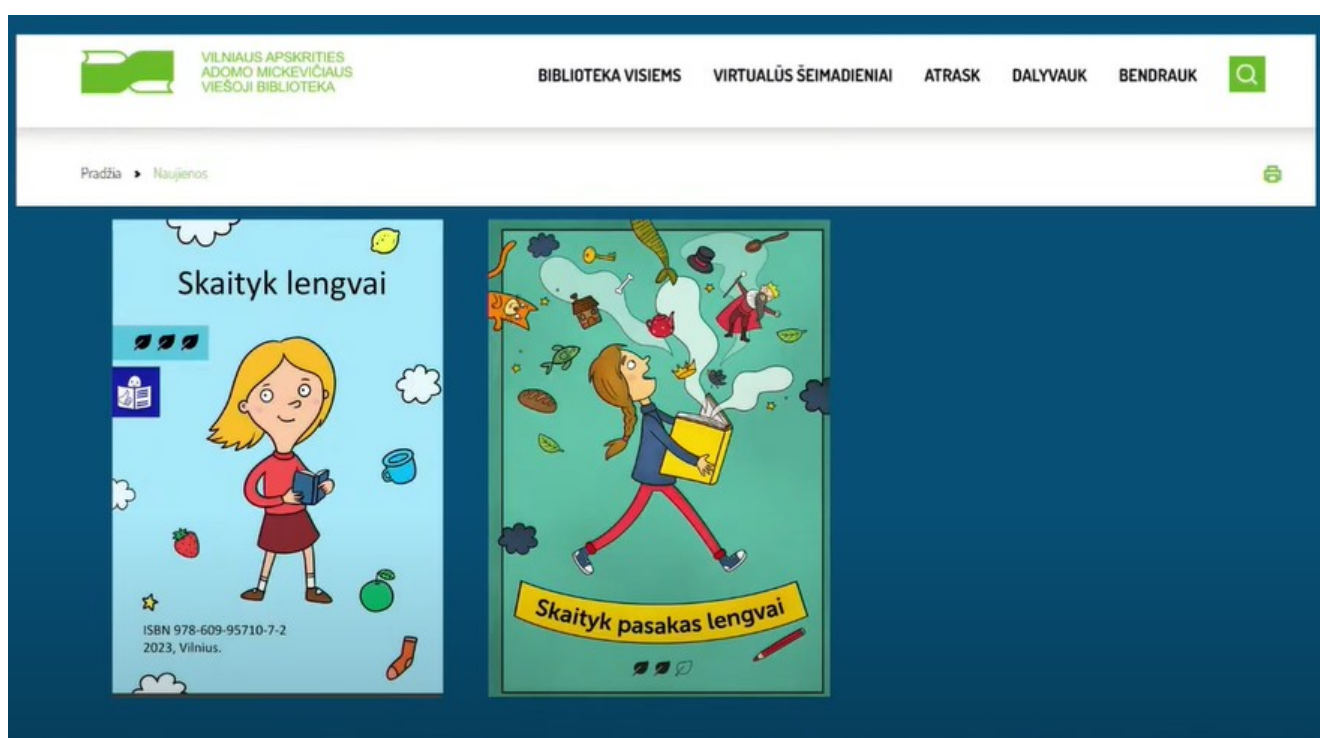
Londono debatų klubą įkūrusi A. Černiauskaitė priminė, kad organizacija buvo įkurta būtent paaugliams. Ji pastebi, kad paaugliai, išmokę kalbėti, rašyti ir skaityti lietuviškai, neretai nusprendžia nebelankyti lituanistinės mokyklos ir susikonscentruoti į mokslus pagrindinėje mokykloje, ruošti egzaminams, užsiimti sporto veiklomis ir kitais interesais.

„Debatų klubas gimė iš minties, kaip pritraukti paauglius atgal, kad kalba nenukentėtų, kad jie išsilaikytų santykį. Gramatikos galime nebesimokyti, bet jiems reikia sukurti pridėtinę vertę – išmokyti argumentuoti, komunikuoti, viešai kalbėti, nebijoti kalbėti prieš žmones. Kai jaunuoliai pamato, kad tai labai gerai veikia, jie gali argumentuoti ir kita kalba, gauna naujų įgūdžių, jie nebebijo lietuviškai kalbėti – atsiranda motyvacija“, – pasakojo klubo įkūrėja.

Gali padėti lengvai suprantamos kalbos metodas

Pasak į forumą iš Lietuvos atvykusių eksperčių, vienas iš būdų padaryti lituanistinę mokyklą patrauklesnę mokiniams galėtų būti lengvai suprantamos kalbos metodas.

Lengvai suprantama kalba yra metodas, leidžiantis aiškiai ir paprastai pateikti informaciją žmonėms, kurie patiria kognityvinių ar kalbinių iššūkių, pavyzdžiui, žmonėms, kurie dar ne taip gerai moka kalbą. Šį metodą taiko naujienų portalas 15 min, MO muziejus, juo remiantis yra išleistos adaptuotos pasakos, parengta palengvinta LR Konstitucijos versija.

Iš A. Mickevičiaus bibliotekos tinklalapio galima parsisiųsti lengvai suprantama kalba parašytų pasakų rinkinių

„Tas receptas (pritraukti paauglius – aut. pastaba) galėtų būti lengvai suprantama kalba. <...> Svarbi kalbos mokymosi motyvacija yra kalbos mokymosi patirtis, kurios didelė dalis yra galimybė patirti sėkmę. Pritaikyti tekstai gali tam padėti ir svarbu, kad mokinsys jaustis gerai tą kalbą vartodamas“, – sakė Vilniaus universiteto mokslininkė Laura Vilkaitė-Lozdienė.

Reikėtų įrankių vienoje vietoje

Forumo dalyviai sutarė, kad lituanistinės mokyklos negali atsilikti ir turi naudoti

visus sukurtus įrankius, kaip ir Lietuvos ar kitų šalių mokymo įstaigos.

Londono Sičio lietuvių profesionalų klubui vadovaujanti Vilma Green išreiškė poreikį ne tik turėti įvairių virtualių ir interaktyvių priemonių kalbai mokytis, bet ir visas jas išsaugoti vienoje svetainėje.

„LRT mediateka nėra pasiekama iš kitų šalių dėl autorinių teisių apsaugos, nepasiekiami ir kiti šaltiniai. Šiandien išgirdau naujų dalykų, kurių nežinočiau, jei nedalyvaučiau šiame forume. Turėtume kartu pagalvoti, ar galėtų būti vienas ilgalaikis šaltinis, kuriame sudėtume informaciją, skirtą skirtingo amžiaus ir kalbos mokėjimo lygio vaikams ir prieinama tėvams, kad būtų lengva atrasti dalykus lietuvių kalba, kad tai nebūtų didelis papildomas darbas“, – sakė dviejų JK augančių vaikų mama.

Pasak V. Green, paaugliams motyvuoti būtų naudinga juos supažindinti su lietuviais profesionalų klubo nariais ir organizacijomis, kuriose jie dirba: „Galbūt profesionalų verslo klubų JK nariai gali būti pakviesti į lituanistines mokyklas, o pačius paauglius galima pasikviesti į didžiausias pasaulio organizacijas, jiems parodyti, papasakoti lietuviškai, atverti kitokį žodyną ir taip pat sukurti tą ryšių tinklą, kad jie jaustų, kad per lietuviybę jie gali pasiekti, ateiti į didžiausias organizacijas – tokias, kaip *Meta*, *Google* ar didžiausių bankų biurus.“

V. Green kalbėjo apie įvairius švietimui reikalingus įrankius jungiančios platformos būtinumą | Martophotography nuotr.

Pasaulio lietuvių apygardoje išrinkta Seimo narė Dalia Asanavičiūtė džiaugėsi, kad per penkerius forumo veiklos metus buvo pasiekta daug užsibrėžtų tikslų.

„Pažiūrėjus 2021 m. deklaraciją, buvau nustebusi, kad įvykdėme 90 proc. joje fiksuotų siekių visi kartu. Šiandieną yra finansavimas, yra programa, yra mokytojų kvalifikacijos kėlimo kursai universitetuose, tam tikri įrankiai, ir jais galima naudotis. Trūksta informacijos, bet bazė yra. Šiandieną kalba dažnai ejo apie įrankius pasiekti užsibrėžtiems tikslams. Vienintelis tikslas, kurio kol kas nepasiekiame, yra ženkliai padidinti vaikų skaičių. Iki 2030 norėtume turėti apie 20 proc. besimokančių vaikų. Procentas auga, nuo 6 jau 8 pasiekėm. Bet tam, kad pasiektume vaikus, vėl grįžtame prie įrankių ir įgalinimo“, – sakė Seimo narė.

Forume dalyvavo lituanistinių mokyklų vadovai, mokytojai ir mokiniai, JK bendruomenės nariai, Lietuvos universitetų atstovai ir šalies politikai | Martophotography

Lituanistinio švietimo forumą šiemet organizavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo komisija, Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenė, LR ambasada

Jungtinėje Karalystėje, Lituanistinių mokyklų asociacija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vytauto Didžiojo universitetas, Pasaulio lietuvių atstovė LR Seime Dalia Asanavičiūtė.

Pasaulyje iš viso skaičiuojama 262 lituanistinės mokyklos. Jose mokosi apie 12,5 tūkst. mokinių, dirba apie 1,2 tūkst. mokytojų.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

2025 M. SUTEIKĖ 4 TŪKST.
EURŲ PARAMĄ PLB PROJEKTUI
„PASAULIO LIETUVA“